

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «КЛАСИЧНИЙ ТАНОК»

ORGANIZATION OF E-LEARNING IN TEACHING THE DISCIPLINE «CLASSICAL DANCE»

Стаття присвячена особливостям викладання дисципліни «Класичний танок» в Харківській гуманітарно-педагогічній академії та Харківській державній академії культури на кафедрі музично-інструментальної підготовки вчителя та кафедрі сучасної та бальної хореографії. У статті розглядаються особливості електронного навчання, використання цифрових інструментів та платформ, які розробляються викладачами, щоб забезпечити процес неперервного, якісного електронного навчання. Стаття містить стислий огляд основних напрямів використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі викладання дисципліни «Класичний танок» (віртуальне освітнє середовище та допоміжні ресурси, робота з музичним програмним забезпеченням, робота з текстово-ілюстративним контентом). Авторами описано засоби використання інноваційних технологій, оптимальних засобів, методик, спрямованих на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

Авторами були проаналізовані особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій як засобу організації і здійснення освітнього процесу в умовах електронного навчання при вивченні дисципліни «Класичний танок» в Харківській гуманітарно-педагогічній академії та Харківській державній академії культури, акцентовано увагу на застосуванні адаптивних та індивідуалізованих технологій навчання, описані фахові компетентності здобувачів освіти.

Зазначено, що переважна більшість викладачів використовує системи відеоконференцій, персоналізоване навчання Classroom, платформу Moodle та електронні навчальні курси, розроблені педагогами. В результаті правильно сформованої методики електронного навчання майбутні фахівці з хореографії набувають фахових компетентностей. Завдяки розвиненим технологіям (відео-, теле- фіксації, мережі Інтернет, ютуб) здобувачі освіти в процесі електронного навчання мають змогу отримати швидкий доступ до найцікавіших зразків хореографіч-

ного мистецтва, які викладачі додають на свої робочі платформи.

Ключові слова: електронне навчання, інформаційні технології, методи навчання, балетмейстер, класичний танок, викладання, мистецька освіта.

The article is devoted to the peculiarities of teaching the discipline "Classical Dance" at Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy and Kharkiv State Academy of Culture at the Department of Musical and Instrumental Teacher Training and the Department of Modern and Ballroom Choreography. The article discusses the features of e-learning, the use of digital tools and platforms that are developed by teachers to ensure the process of continuous, high-quality e-learning. The article contains a brief overview of the main directions of the use of information and communication technologies in the process of teaching the discipline «Classical Dance» (virtual educational environment and auxiliary resources, work with music software, work with text and illustrative content). The authors describe the means of using innovative technologies, optimal means, methods aimed at improving professional activity, increasing the personal level of proficiency.

The authors analyzed the peculiarities of the use of information and communication technologies as a means of organizing and implementing the educational process in the conditions of e-learning in the study of the discipline «Classical Dance» in Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy and Kharkiv State Academy of Culture, focused on the use of adaptive and individualized learning technologies, described the professional competencies of students.

It is noted that the vast majority of teachers use video conferencing systems, personalized learning Classroom, Moodle platform and e-learning courses developed by teachers. As a result of a properly formed e-learning methodology, future choreography specialists acquire professional competencies. Thanks to advanced technologies (video, television, Internet, YouTube), students in the process of e-learning can get quick access to the most interesting examples of choreographic art, which teachers add to their work platforms.

Key words: e-learning, information technology, teaching methods, choreographer, classical dance, teaching, art education.

УДК 378.014

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/54.1.18>

Кошавець І.М.,

Заслужений діяч мистецтв, доцент, доцент кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя Харківської гуманітарно-педагогічної академії

Гриценко О.Е.,

викладач кафедри сучасної та бальної хореографії Харківської державної академії культури

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Враховуючи сучасні освітні тенденції, які спрямовані на збільшення застосування самостійного навчання, в умовах електронного навчання, роль інформаційно-комунікаційних технологій в освіті зростає з кожним днем. Війна, розпочата Російською Федерацією в Україні в лютому 2022 року та пандемія COVID-19 змусили освітян адаптуватися до нових викликів в освіті досить швидко. Актуальності набуло електронне навчання для всіх закладів освіти, не виключенням стали і Харківська гуманітарно-педагогічна академія та Харківська державна академія культури. Всі педагоги

опинилися в кризовому процесі та актуальності вирішення питання переходу до структурованого дистанційного чи змішаного навчання. Адже це єдиний спосіб зробити освіту неперервною, сучасною, цифровою, а також забезпечити якість навчання та можливість здобувачам навчатись безпечно та ефективно. У зв'язку з цим ефективність освітньої, навчально-методичної та наукової діяльності викладачів Харківської гуманітарно-педагогічної академії та Харківської державної академії культури в умовах сьогодення, багато в чому визначається від рівня обізнаності основних напрямів розвитку ІКТ та від рівня навичок роботи з сучасним

програмним забезпеченням, зокрема і музичного спрямування. Автори в статті розглядають особливості організації освітнього процесу при вивченні дисципліни «Класичний танок».

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Науково-методичним питанням хореографії присвячені праці А. Месерера, Т. Ахеян, В. Ємельянова, А. Ваганова, Г. Березова, Р. Захарова, Ю. Богачова, І. Измайлова та ін. Особливості теорії та практики дистанційного та електронного навчання, розробки й застосування засобів на основі інформаційних технологій досліджували Д. Андерсон, А. Андреев, О. Спірін, А. Белозубов, А. Дабагян, Т. М'ясникова, Є. Полат та ін.

Використання цифрових технологій в професійній підготовці здобувачів освіти можна знайти в роботах Ю. Триуса (інформатика), О. Кривонос (філологія), Л. Карташової, А. Квятковської (телекомунікації), Я. Топорівської (музичне мистецтво), В. Ульянової (театральне мистецтво), А. Ваганова (хореографія). Однак дані дослідження не повністю вирішують питання, пов'язані з організацією електронного освітнього процесу майбутніх хореографів.

Метою статті є аналіз використання цифрових платформ при вивченні дисципліни «Класичний танок» в Харківській гуманітарно-педагогічній академії та Харківській державній академії культури на кафедрах музично-інструментальної підготовки вчителя та сучасної та бальної хореографії, в умовах електронного навчання.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасні педагогічні дослідження свідчать про те, що практичний досвід використання цифрових ресурсів при вивченні дисципліни «Класичний танок» у Харківській гуманітарно-педагогічній академії та Харківській державній академії культури мають ряд невирішених проблем. Потребують подальшого розгляду методики вивчення дисципліни «Класичний танок», способи організації освітнього процесу для якісного навчання здобувачів освіти в умовах електронного навчання. Постає необхідність дослідити поняттєвий апарат, принципи, методи і підходи, що стосуються роботи викладачів в умовах електронного навчання на кафедрах музично-інструментальної підготовки вчителя та кафедрі сучасної та бальної хореографії.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Поступова зміна нової освітньої концепції, орієнтованої на приєднання до всесвітнього інформаційного простору, вносить суттєві корективи у зміст технологій навчання, які повинні бути адекватними сучасним технічним можливостям. Ми живемо в епоху цифрових даних і експоненціальне зростання розвитку нових знань кидає виклик закладам вищої освіти для переоцінки навчання на глобальному ринку. Також є потреба

підготувати здобувачів освіти до зростання конкуренції на робочому місці, адже навчальні програми повинні забезпечити наступне покоління спеціалістів розумінням, як працювати в цифровому, електронному середовищі. Але, розглядаючи спеціальність «Хореографія» з причин практико-орієнтованого навчання на мистецьких спеціальностях процес введення електронного навчання дещо уповільнювався в порівнянні з іншими спеціальностями. Саме тому пошук нових форм і методів викладання різних видів мистецтва, ефективних в умовах електронної освіти, є актуальним напрямом сучасної мистецької педагогіки.

Сучасна електронна освіта неможлива без застосування цифрових інструментів в умовах змішаного чи дистанційного навчання. Інтернет глибоко укоренився в наших закладах освіти, а електронне навчання стало звичайною практикою в українській системі.

Звернімось до визначення «Хореографічне мистецтво» – це вид мистецтва, що має свою історію, свій шлях розвитку, становлення, методіку викладання різних хореографічних дисциплін, наукові дослідження корифеїв хореографії різних епох і століть. Без застосування прогресивних, активних методів навчання, які базуються на методичних засадах, мистецтво танцю не матиме подальшого яскравого розквіту й розвитку. Багатогранність прогресивних методів навчання в хореографії застосовував Асаф Мессерер, Якобсон, П'єр Бошан, Марія Тальоні та ін.[8].

Варто акцентувати, що для забезпечення високих результатів потрібне переосмислення ролі концепції освіти протягом усього життя, головними перевагами якої є гнучкість, різноманітність, доступність у часі й просторі. Реалізація зазначеної концепції вможливить не тільки адаптацію людини до неминучих змін у професійній діяльності, а й безперервний процес розвитку особистості, її здатності до критичного мислення та прийняття рішень [3].

Автори зауважують, що для використання елементів електронного навчання від викладачів вимагається опанування інноваційних активних педагогічних методів, технік та технологій, достатній рівень інформаційно-цифрової компетентності, а від здобувача освіти - комп'ютерної грамотності, мотивації та неабиякої самостійної активності.

Більше десятиліття активно використовується програмне забезпечення для управління курсами - Moodle, яка є програмним пакетом з вихідним кодом, призначеним для допомоги викладачам у проведенні електронного навчання, чи для самостійної роботи здобувачів освіти. Викладач може швидко та вільно обмінюватися нотатками та планами занять. Платформні хостинги також дозволяють здобувачам освіти отримати доступ до ресурсів, таких як оцінки, тестування, форми

для обговорення на віртуальних дошках. Ця платформа дає змогу викладачам і здобувачам організувати навчання під час, наприклад, вимушених канікул, періоду карантину, чи під час воєнної агресії, як ми маємо на сьогодні [6].

Згідно до «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» однією із затверджених форм підвищення кваліфікації є дистанційна [1]. В Положенні також зазначено, що «використання інформації та комунікаційних цифрових технологій в освітньому процесі, в тому числі в електронному навчанні може здійснюватись дистанційно», тому використання хмарних технологій та хмарних обчислень стає невід'ємним процесом і в неперервній професійній освіті.

Завдання впровадження найсучасніших ІКТ-інструментів, зокрема сервісів та технологій хмарних обчислень, є одним з головних пріоритетів у галузі розвитку ІКТ в освіті, відкритої науки та освітнього простору [4].

Враховуючи специфіку змісту дисципліни «Класичний танок», особливості кредитно-модульної системи, організації освітнього процесу та технології електронного навчання, необхідність запровадження у процес вивчення дисципліни електронних засобів навчання є досить актуальним.

Для викладачів закладів Харківської гуманітарно-педагогічної академії та Харківської державної академії культури - це використання електронних навчальних курсів та цифрових платформ, також поєднання хмарних ресурсів та цифрових інструментів під час вивчення навчальної дисципліни, такої як «Класичний танок». Викладачі кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя та кафедри сучасної та бальної хореографії розробляють та в подальшому використовують авторські електронні навчальні курси, тести, використовуючи цифрові інструменти, розроблені на платформі Moodle та в Гугл класі, що дає можливість здобувачам освіти ознайомитися з навчальним матеріалом із дисципліни «Класичний танок», які представлені у формі різноманітних інформаційних ресурсів (текст, відео, флеш анімація, презентація, цифрові дошки, електронні посібники), виконати завдання та відправити його на перевірку, здійснити електронне тестування тощо. Таким чином вони уможливають якісну організацію електронного навчання здобувачів освіти денної та заочної форми.

Провівши опитування серед викладачів на кафедрі сучасної та бальної хореографії та кафедрі музично-інструментальної підготовки вчителя, важливим в умовах електронного навчання є використання YouTube - це площадка, яка надає можливість викладачам створювати авторські відео лекції, майстер-класи, прямі трансляції творчих занять та групувати медіа бібліотеку за різними

мистецькими освітніми компонентами [7]. Не менш важливим є використання різних можливостей програми Microsoft Office, які полегшують організацію освітньої діяльності викладача, а також оптимізують освітній процес самих здобувачів спеціальності «Хореографія». Word-документи надають можливість викладачам мистецьких дисциплін повноцінно працювати з навчальним матеріалом у текстовому вигляді, редагувати його, додавати таблиці, графіки, діаграми, малюнки та фотографії, додавати допоміжні матеріали з інтернет ресурсів (додавати посилання та мультимедіа формати), виокремлювати блоки інформації за кольором та надавати паралельні вказівки і зауваження [7].

Автори відзначають, що в умовах електронного навчання, можливість створення власних медіатек при вирішенні творчих завдань чи створення мистецьких проєктів є надзвичайно актуальною. Надають наступні програми: для комп'ютерів та ноутбуків – NanoStudio, DarkWaveStudio, MadTracker (основний базис функціоналу безкоштовний), для мобільних пристроїв (у вигляді додатків) – Animoog (під iPhone), MusicMemos, Figure, та ін.); також зручним у використанні є звичайні онлайн симулятори різних музичних інструментів.

Звичайно, такі дисципліни, як «Класичний танок», за традиційною думкою, краще вивчати при очній формі навчання, і педагоги-практики спеціальності «Хореографія» наголошують на тому, що жоден електронний курс не замінить традиційного практичного заняття з обов'язковою присутністю на ньому здобувача освіти, де він отримує методичні рекомендації щодо правильного виконання вправ та має можливість відпрацювати навички правильного виконання під контролем викладача і одразу отримати оцінку. Навчитися робити постанови чи танцювати без контролю викладача неможливо, навіть при найкращих даних. Але розроблений викладачами Харківської гуманітарно-педагогічної академії та Харківської державної академії культури навчальний матеріал являє собою дистанційний курс у вигляді системи пов'язаних між собою сторінок, переміщення між якими здійснюється за допомогою гіперпосилань, та робота в Google Class. Інформаційне середовище для організації роботи дало можливість обрати два формати, а саме: тематичний – вивчення навчального матеріалу, розподіленого за темами, і відеофорум – спілкування викладача і здобувача освіти за допомогою програми скайп, Zoom чи Google Meet із застосуванням веб-камери. Оцінювання та зв'язок зі здобувачами освіти є істотною частиною авторського дистанційного курсу. Спроектоване опитування, завдання, тестові питання, робота з інтерактивними дошками, семінари, можуть дати вичерпну інформацію про рівень підготовки здобувача знань завдяки наявності в системі зворотного

зв'язку. Засвоєнню дисципліни передуює опанування гімнастики, удосконалення виконавської майстерності через практичні завдання, що виконуються на фахових дисциплінах. Здобуті навички використовуються у балетмейстерській та викладацькій діяльності майбутніх фахівців з бальної хореографії.

В результаті правильно сформованої методики електронного навчання майбутні фахівці з хореографії набувають фахових компетентностей: здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтва, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури; здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах; здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної); здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції; здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.

Висновки. В умовах сьогодення кожен викладач може організувати освітній процес досить різноманітно, враховуючи можливості електронного навчання, також використовуючи мобільні пристрої та безпроводну мережу. Впровадження компетентнісного підходу змінює ставлення та мотивацію здобувача освіти; з'являється прояв інтересу і прагнення до підвищення власного рівня фаховості в хореографічній підготовці та бачення перспективи її реалізації в майбутній професійній діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова кабінету міністрів. від 21.08.2019 №800. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Топорівська Я. Хмарні технології у навчальній діяльності майбутніх педагогів-музикантів. *Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. Вип.39.* 2018. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/12585/1/Toporivska.pdf>
3. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. Суми : РВВ СДПУ, 1999. 300 с
4. Мар'єнко М. Шишкіна М. Коновал О. Методологічні засади формування хмаро орієнтованих систем відкритої науки у закладах вищої педагогічної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2022. Том 89, № 3
5. Гура В. Квятковська А. Мозгова С. Хмарні сервіси: розширення можливостей для закладів освіти. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*, 2022. № 55. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-1-40> ст 247-252
6. Сопіна Л. Г. Особливості застосування програмного забезпечення в процесі викладання мистецьких дисциплін спеціальності «середня освіта. Музичне мистецтво». *SWorldJournal*. 2014. DOI: 10.30888/2663-5712.2022-11-06-131
7. Ахекян Т. Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах : навч.-метод. Посібник. К.: ДАККіМ, 2003
8. Калашник С. Особливості застосування прогресивних методів навчання хореографічних дисциплін в умовах професійної діяльності а. М. Мессерера. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2019, № 2 (86)
9. Бурназова В. В. Професійна компетентність музиканта-інструменталіста: зміст, структура, методи розвитку. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер: Педагогічні науки. Бердянськ : БДПУ, 2014. № 1. С. 65–70.* (дата звернення: 10.12.2022). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF>